

Krajowy Sekretariat Nauki i Oświaty NSZZ „Solidarność”

National Secretariat of Science and Education of NSZZ „Solidarność”

Warszawa, 8 lipca 2026 r.

STANOWISKO
Krajowego Sekretariatu Nauki i Oświaty
NSZZ „Solidarność”
w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo oświatowe
oraz ustawy o systemie informacji oświatowej (projekt UPRO9)

Krajowy Sekretariat Nauki i Oświaty NSZZ „Solidarność”, reprezentując interesy nauczycieli oraz pracowników oświaty i wychowania, przedstawia oficjalną opinię w ramach konsultacji społecznych rządowego projektu ustawy wdrażającej system teleinformatyczny zawierający bezpłatną usługę „eDziennika” (numer projektu: UPRO9). Jako organizacja związkowa z pełną aprobatą przyjmujemy deklarowany przez stronę rządową cel, jakim jest odciążenie budżetów domowych polskich rodzin poprzez likwidację ukrytych opłat za dostęp do funkcji komercyjnych aplikacji mobilnych. Publiczna szkoła wymaga publicznych, w pełni bezpłatnych i bezpiecznych narzędzi cyfrowych, wolnych od agresywnego marketingu i reklam. Jednakże, analizując przedłożony projekt z perspektywy prawa pracy, pragmatyki zawodowej nauczycieli oraz realiów organizacyjnych polskich szkół, zgłaszamy **szereg stanowczych zastrzeżeń**. Bez wprowadzenia jednoznacznych bezpieczników ustawowych, proponowana reforma doprowadzi do drastycznego pogorszenia warunków pracy pedagogów oraz skrajnego wzrostu biurokracji.

I. Pozytywne aspekty projektu (aprobata NSZZ „Solidarność”)

1. **Obrona konstytucyjnej bezpłatności nauki:** Pobieranie przez prywatne firmy opłat za podstawowe, niezbędne do kontaktu funkcje (takie jak wiadomości czy usprawiedliwienia) w wariantach mobilnych rażąco godziło w zasadę równego dostępu do edukacji. Likwidacja tego proceduru jest w pełni uzasadniona.
2. **Edukacja wolna od komercjalizacji:** Wyeliminowanie reklam z portali i aplikacji, z których na co dzień korzystają uczniowie oraz ich prawni opiekunowie, to krok wyczekiwany i konieczny dla ochrony przestrzeni edukacyjnej przed komercjalizacją.
3. **Zastosowanie formuły pilotażu:** Pozytywnie oceniamy decyzję o rezygnacji z natychmiastowego, odgórnego wdrożenia systemu w całym kraju na rzecz rocznego

pilotażu (rok szkolny 2026/2027). Pozwoli to, między innymi, na miarodajną ocenę stabilności serwerów.

II. Kluczowe wady i zagrożenia dla pracowników oświaty

Jako związek zawodowy stanowczo sprzeciwiamy się sytuacji, w której koszty i ryzyka cyfrowej transformacji państwa zostaną po raz kolejny przerzucone na barki pracowników. Główne zagrożenia projektu to:

1. Naruszenie autonomii prywatności nauczycieli przez mechanizm logowania.

Projekt zakłada uwierzytelnianie użytkowników za pomocą środka identyfikacji elektronicznej powiązanego z Węzłem Krajowym (mObywatel, Profil Zaufany, bankowość elektroniczna). Narzędzia te stanowią cyfrowy dowód osobisty obywatela, służący do załatwiania spraw ściśle prywatnych, podatkowych czy medycznych.

Stanowisko NSZZ „Solidarność”: Niedopuszczalnym jest zmuszanie pracowników do używania ich osobistej, prywatnej tożsamości urzędowej w celu wykonywania codziennych obowiązków służbowych (np. wpisania oceny czy sprawdzenia obecności). Ponieważ weryfikacja w mObywatelu lub Profilu Zaufanym wymaga autoryzacji na telefonie, nauczyciele będą de facto **zmuszani do używania prywatnych smartfonów do celów zawodowych**. Prawo pracy w tej sytuacji jest jednoznaczne, należy bezzwłocznie zakupić wszystkim uprawnionym do korzystania służbowo z e-Dziennika **osobiste** smartfony z dostępem do Internetu. Tym bardziej, że logowanie się Profilem Zaufanym na ogólnodostępnych, współdzielonych komputerach w szkolnych salach czy pokoju nauczycielskim stwarza bezpośrednie ryzyko przejęcia prywatnych danych urzędowych nauczyciela w razie pośpiechu i niedokładnego wylogowania przed dzwonkiem na lekcję.

2. Drastyczne ryzyko „podwójnej pracy” i dwuinstancyjności procedur.

Projektowany eDziennik w pierwszej fazie (do 2028 r.) ma zawierać wyłącznie podstawowy moduł lekcyjny. Nie posiada on rozbudowanych funkcji administracyjnych, którymi dysponują systemy komercyjne (np. generatora świadectw, arkuszy ocen, układania planu lekcji, obsługi biblioteki czy rozliczania godzin ponadwymiarowych).

Stanowisko NSZZ „Solidarność”: Istnieje uzasadniona obawa, że dyrektorzy szkół – zmuszeni z jednej strony do wdrożenia darmowego eDziennika dla rodziców, a z drugiej do sprawnego zarządzania placówką – zmuszą nauczycieli do prowadzenia dwóch systemów równolegle. **Kategorycznie sprzeciwiamy się dublowaniu biurokracji.** Nauczyciel ma uczyć, a nie przepisywać te same oceny i frekwencję z systemu rządowego do komercyjnego.

3. Skutki technicznego paraliżu (tzw. choroby wieku dziecięcego).

Skala systemu, który ma obsługiwać miliony użytkowników w całej Polsce, stwarza poważne ryzyko wystąpienia masowych awarii infrastruktury informatycznej, zwłaszcza na początku roku szkolnego oraz w okresach klasyfikacji uczniów. W przypadku niedostępności lub awarii państwowego systemu nauczyciel traci możliwość sprawnego prowadzenia dokumentacji w trakcie 45-minutowej lekcji. W praktyce oznacza to konieczność sporządzania awaryjnych notatek w formie papierowej, a następnie ręcznego uzupełniania danych po przywróceniu działania systemu. Dodatkowe czynności będą wykonywane poza czasem przeznaczonym na prowadzenie zajęć, obciążając nauczycieli kolejnymi obowiązkami bez zapewnienia odpowiedniego wynagrodzenia za dodatkowy nakład pracy.

4. Przerzucenie odpowiedzialności prawnej na dyrektorów szkół.

Zgodnie z projektem, dyrektor szkoły staje się administratorem danych edukacyjnych wprowadzanych w eDzienniku. W sytuacji, gdy dojdzie do wycieku lub utraty danych z powodu błędu w kodzie centralnego oprogramowania napisanego przez rządowych programistów, pełną odpowiedzialność prawną przed UODO i tak poniesie dyrektor. To rażący przykład rozmywania odpowiedzialności ze strony struktur rządowych.

5. Utrata baz danych tworzonych od 1999 roku.

Wdrożenie rządowego dziennika elektronicznego wiąże się z ryzykiem utraty lub niepełnego przeniesienia danych gromadzonych przez szkoły od początku informatyzacji oświaty, w wielu przypadkach od 1999 roku. Proces migracji tak rozległych baz danych może prowadzić do utraty części informacji, błędów w ich strukturze lub ograniczenia dostępu do dokumentacji historycznej. Dane te mają istotne znaczenie dla realizacji ustawowych zadań szkół, w tym wydawania duplikatów świadectw, potwierdzania przebiegu nauki oraz prowadzenia postępowań

wyjaśniających. Projekt nie określa szczegółowych zasad migracji ani mechanizmów gwarantujących zachowanie kompletności i bezpieczeństwa danych, co stanowi poważne ryzyko dla ciągłości funkcjonowania szkół.

6. Stabilność obecnego systemu.

Dodatkowym problemem jest konieczność dostosowania się nauczycieli, rodziców i uczniów do nowego interfejsu oraz sposobu obsługi dziennika elektronicznego. Przez lata użytkownicy wypracowali nawyki związane z funkcjonowaniem obecnie wykorzystywanych systemów. Zmiana ich układu, funkcjonalności i sposobu korzystania z poszczególnych modułów będzie wymagała czasu, szkoleń oraz okresu adaptacyjnego, co w początkowej fazie wdrożenia może obniżyć sprawność komunikacji i organizacji pracy szkoły.

III. Żądania i postulaty NSZZ „Solidarność”

Krajowy Sekretariat Nauki i Oświaty NSZZ „Solidarność” uzależnia pozytywną ocenę końcową projektu od wprowadzenia do ustawy następujących poprawek o charakterze gwarancji pracowniczych:

1. **Wprowadzenie ustawowego, bezwzględnego zakazu nakładania na nauczycieli obowiązku prowadzenia dwóch systemów elektronicznych**, a dla zgłaszających chęć uczestnictwa w programie gratyfikację finansową w wysokości wynagrodzenia równoważnego z wynagrodzeniem zasadniczym za 0,25 etatu.
2. **Stworzenie niezależnych, służbowych loginów i kluczy uwierzytelniających (tokenów), smartfonów** dedykowanych wyłącznie do pracy w eDzienniku, bez konieczności mieszania tożsamości zawodowej z prywatnym Profilem Zaufanym, kontem bankowym czy aplikacją mObywatel na prywatnym telefonie.
3. **Zapewnienie celowego finansowania z budżetu państwa na zakup służbowego sprzętu komputerowego i mobilnego dla każdego nauczyciela**, uniemożliwiający praktykę wymuszania na pracownikach eksploatacji własnych smartfonów w celach służbowych.
4. **Wstrzymanie powszechnego wdrożenia systemu do momentu, aż państwowy eDziennik zyska pełną funkcjonalność administracyjną** (świadczenia, arkusze ocen,

przeniesienie baz danych, szkolenia dla nauczycieli i rodziców), eliminując potrzebę dokupowania systemów komercyjnych przez szkoły.

5. **Włączenie przedstawicieli centrali związkowych do zespołu monitorującego przebieg pilotażu** w roku szkolnym 2026/2027, celem bieżącej weryfikacji obciążenia pracą nauczycieli w szkołach testowych.

W imieniu KSNiO NSZZ „Solidarność”

Przewodniczący
KSNiO NSZZ „Solidarność”

Waldemar
Jakubowski
dr Waldemar Jakubowski